

CELDÖMÖK HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Caldömöki, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám 17.258.

Felolós szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 6, 1/2 évre 3, 1/4 évre 150 P.
Megjelent minden szombaton.

Verhovinán a tűzifa nyomanban

Korábban a Verhovinán. A cücsökonok tészderű ködök hasadnak ketté és gurulnak le a völgybe, mintha juhnyáj menekülne. A havasi levegő gyér, agyonrágott fűven a dér mutatja a közeledő telet. Az erdő lassan bontakozik ki a homályból s az égnek bontban elővado a hold. A völgyből idehállatnak a patak susogása, durrogása, amint őt-tíz méter is ugrik a barna sziklákon. A völgytörésben megfűrdült erdő a villanytűvön, malmon, fűrésztelepen, aztán feleavadással fut a hegyek szélé felé, melyen túl egészen megcsendesedik.

A hegyoldalon szétzört házakból egymásután indulnak elő az emberek, útközben betérve a „Hangyi”-ba, ahol illatosított vettek megkukhoz. A völgyben felcsikolt a fűrésztelep. Fent a gerincen két markos ember megragadja a szerkerőt és belevágja a megjelölt fa kérébbe. Két ember húzza a másik oldalán a nyoszórgó fűrészt, a fa már re meg. Mindjárt ledől, letiszított galgalyalótól és a kis lovak a meredek szélére húzzák, ahonnan már könnyű lezúdítani. A csehek elhanyagolták, a vasúttól távolosodó, sok helyütt levegőben a fák gyökereit, csak lombjuknál fogva csüngenek az erdő vállán. Itt pusztult évtizedeken át az erdő, itt tűzta, míg sok más helyen egészen letarolták az erdőket. Ma annál is inkább beérkezők ezt a mulasztást, mert Kárpátja jobk közlekedési útjaitól közelebb van az ország fűtájan szivezé, mint Erdély.

Mindenkét fál foglalkozik a Verhovinán. Csak amikor a fűrésztelepre benézünk, akkor látjuk menni ember van itt is. Aki a faluból nem a hegyen, az itt dolgozik. A fűrésztelep igazgatója, Sz. Lajos, elszegényedett mátrai földbíróhoz, így tájékozott bennünket:

— A rutén ma remekül él. Füzetekor szászok vándorolnak a zsebbe. Még mindig iszik, de már vissza kezd vésárolni a földjét. Némreg még kosárolban hordta vissza a sziklára eső után, mert minden kis zápor lemosa onnát. Ma már szépen gazdálkodik.

Kimegyünk a verandára. Innen látni, milyen nagy méreteken folyik a munka. A telep minden talp-alatnyi helyén farakások vezetnek. Várják a vagonokat, hogy elinduljanak meletet adni a télelfordult Magyarországnak.

Amivel mi látjuk el Európát A szalmapapucs mint világcikk

Ma, ha az idegen betéved Hajdúnánásra, a nánásiak rögtön a szalmával kezdnek dicsekedni. Pedig, ha lehet hínni az öregeknek, volt olyan idő, amikor nem volt tanácsos szalmásoknak nevezni a nánásiakat. Akkor még nem volt szalmakalapjár, de volt egy szájról-szájra szálló történet, amelyet különös előszeretettel emlegettek a többi hajdúvárosok lakói.

Ezerint a történet szerint még a török időkben Nánáson, ha nagy sár volt, szalmából raktak átjárt az utcák két házra közé. Ezt aztán úgy hívták, hogy szalmahíd, mint ahogy az is volt, mert ha esik az eső, akkor van akkora sár Nánáson, hogy csak hídon lehet közlekedni ott, ahol nincs köves út. Őz téján, a legnagyobb sárban, egyszer csak hírnök szalad be a városárkon, jelentni nagy kelendevé, hogy jön a török. Nagy ijedelem, nagy futkosás támad és a nánásiak, hogy el ne tudjon érni házaikig a török: — felegették a szalmahidakat...

Hogy aztán ez megtörtént-e vagy sem: annak a lelke rajta, aki először elmondotta. De az már való igazság, hogy Nánás város jegyzőkönyvei kétszáz év-

vel ezelőtt is megemlékeznek arról, hogy ugyancsak lótták a szalmát a nánásiek, asszonyok és férfiak, sőt Erdélybe is nánásiakat hívtak, hogy tenítsék meg ott is a szalmalónást. Ősi hagyomány Nánáson a szalmafonás és még akkor is, amikor semmi értelme nem volt a lónásnak, anyáról lányra, apróléki fűra szállt a fontos tudomány.

Ennek a szádnak az elején kivirágzott a szalmapár. Egy ügyes vállalkozó meglátta a fontos szalmában rejlő lehetőséget és szalmakalapgyártást alapított. A gyár aztán egyre nőtt, egyre több embert foglalkoztatott. Az első világháború előtt Hajdúnánásról szállították Szíriába, Egyiptomba, Japánba és Amerikába a szalmakalapot. Drága gépek zümögtek a gyárban, az első kétmelepa hajdúnánási épületben, a munkások jól kerestek, mert Sohler gyáros, a megmagyarosodott cslpzer, sohasem tudott rossz értelemben kapitalista lenni. A vállalat egyike volt Nagymagyarország legnagyobb vállalatainak — békeidőben 400—500 állandó munkést és ugyanannyi félgyártmány-készítőit foglalkoztatott — és a nánási szalmások nyugodtan bajhatták álomra fejuket.

hadikörbázak ezt használják. A szőnyegeken népi motívumok, a sznezés tökéletesen sikerült, sőt újabbán hímeznek is a szalmalapra. Állandó kísérletek folynak, mit lehet előállítani szalmából, mert piac mindenre van. A szövetkezesek annyit a megrendelése külföldről, hogy a debreceni strandra tízcezen leje strandfelszerelést készíteni és már ott tart, hogy alberletbe adja a félgyártmányokat más háddúsi városoknak. Újabban gyékennyel és olasz forgástonnal is kísérleteznek.

Megnyugtató

dolog, hogy a vezetők is, a munkások is tudják, hogy a szalmafonás nem fog mindig így virágozni. Látják, hogy most olyan nagy lehetőségek van, amit ki kell használni, de amire örökké számtalan nem lehet. Dr. Nagy Imre állandóan azt ügyeli, melyek azok a cikkek, amelyek a háború után is állják a versenyt és ezekre különös gondot fektet. Ilyen cikk elősorban a szalmakalap, amely olcsó és elegáns — 2—4 pengő —, ezért most külön propagandát is indítanak és általában az a meggyőződés alakult ki, hogy a többi készítmény is versenyképes lesz olcsóságával fogva, de nem ott, ahol most kelendő, hanem a szegényebb rétegek között. A kikeresztült munkának mindig sokat fog jelenteni, hogy olcsóbb és jó papucsot kap otthon használna, a szalmakalák ára mindig alacsony lesz és a kisemberek, kistisztviselők strandfelszerelése is mindig szalmából lehet. Egyelőre azonban még a mostani konjunkción sincsen kihalásna, nyugodtan lehetne még egy szalmaközpontot felállítani.

Baj egyedül csak a nyersanyag van. Hajdúnánás, és a hatálmén parasztváros, 48.000 katasztrális holdján nem termel elég rozsmalmát. Búza terem mindentől, úgyhogy a mult évadban is 100 vagyon szurpuzalmát kellett behozni másországon. Pedig nem lenne rossz újd, most a rozsa termelése Hajdúnánás. A búza alig fizet jobban a rozsmal, de a rozsmalma holdanként hoz a gazdának 200—250 pengőt, a búzszalma meg 40—45 pengőt. Igaz, hogy e búzatermelésnek

Az első világháború

mindezt szétrombolta. A piacok eltűntek. Sohler konok makacsággal gyártotta a kalapot és várta a háború végét. A háború végre teljesen tönkrement. A döszegződ gyáros koldusjegényen halt meg, drága gépei félrekerékelték vagy elvették. A nánásiek csak maguk kedvére fonták a szalmát: maguk kedvére munkás, aki nem akart mesterségétől elszakadni, kívándorolt Romániába. Egészen az 1930-as évek közepéig 50 ői szalmafonást áru 14—18 fillér volt. A város főjegyzője, Dr. Nagy Imre hamar meglátta a szalmában rejlő nagy lehetőséget. Először az inségágyóit kezdett szalmafonást. Anyóit elért, hogy 50 ői fonat áru felment 40—50 fillérre, de ez sem volt sok. Végre az ONCSA nyúlt a hajdúnánási szalmafonatók hóna alá, tóket adott a megszervezésre, a Közlekedési Szövetkezetben tömörlette őket.

Ma egy ember megkeresi a szalmafonásán a napi 6 pengőt, egy

háromtagú család, ahol nagyocsa a gyerek van, a napi 15—18 pengőt. Ezer család fón szalmát, körülbelül 3500—4000 lélek van olyan nap, amikor a Közlekedési Szövetkezet 30.000 pengő munkakéret fizet ki. Százézer pengőre tőtelében dolgoznak, egész Európának... Amit az egyik háború megölt, a másik feltámasztotta. Kiderült, hogy a szalma olcsó és jó pótlány.

De ennél is fontosabb az, hogy ma már nem egyedül szalmakalap készül a szalmából. A szövetkezet fűstöltőterméket — mert külföldre kell megfizetni a kész árut — a legkülönbözőbb áruk hevernek egymással: nőt- és férfikalapok, szalmabakancsvedők, szalmapapucsok, szalmatáskák, szőnyegek, strandfelszerelések, gyermekruhágyak, villanyernyő szalmából, kenyértáska, kisebb disztribútorok. A szalmapapucs a maga 80 filléres árával olyan kelendő cikk, hogy az összes magyar, német és olasz

Ára 12 fillér.

Taní a magyar mult Magyar vagyok!

A fenti öszelgatólald címmel cikksorozatot kezdők lapunk habáján, hogy nemzedéki multjának és nagyjaink felelevenítésére és példái általános ismertetésére az élt, amelyért a Ceľadömölki Hírlap mindig küzdött és barcolt: az öntudatosabb magyar élet építésére és erösítésére.

A cikkek írója, Kovács István csöngy evang. lelkésznek lelkes szölgátát hálásan köszönjük. Szerk.

Magyar a nyelvem. Több mint 12 millió ember beszéli. Tudom, hogy Európa és Azéla számos nyelve hatott e nyelvre. Azon is lehet vitálni, hogy melyik jobban. De nekem nem az a fontos, hogy milyen eredeti nyelv ez. Az a fontos, hogy az enyém. S hogy a sokféle hatás alatt a világ egyik legszebb nyelvévé fejlődött.

Magyar a fajtam. Azt mondják, több népfajta öszvegyüléséből állt elő. Lehet. Hiszen a német nyelven beszélők közt is sok milliót lehet találni, akik szláv fajtából lettek nemétek. Tudom, hogy a szomszéd népekben sok magyar vér vezetett el, de azt is tudom, hogy a velünk érintkező vagy együttélő népek közül a legjobbat érte egyedek és csoportok szövdtek fel a magyar fajtába s a magyarból inkább csak a sejtetéses érték veszett el. Ennek tudom be a fajtám letagadhatatlan kiválóságát Akármiből vegyült magyarrá, a világ akármelyik nagy népénél sem alávábó.

Magyar a hazám! Akkor is, ha nem mindenütt magyarul beszélnek benne. Akkor is, ha meg is van tépve. Hazánknak és népem életterének tartom azt, amit az Isten az Árpádházi királyok alatt kijelölt s az több mint amire minket az iskolában tanítottak. Isten arra rendelt nemzetemet, hogy a Balkán fele, felső ösz-

foglalása legyen az országunk. Amíg hazán a magunk életét élük, a Kárpátok közorjától kezdve rátámaszkodunk az Adriára is, meg a Fekete-tengerre is. A Kárpátok keleti és déli lortói, a Szeretvolgy, a Duna-terület a természetese magyar, életér volt. Magyarán innen, jelent nekem, hogy mindezt ma is benne tudom a magyar érdekkörben.

Magyar az öntudom. A Kárpátoktól lefelé kétségteleül az én népem jelent ma is legjobbat. Lélekzámában is több a szerbnél, horvátnál, albánnál, bolgárnál, görögnel és nem is kévsen. Lélekzámunkat közölük a két legnagyobb csak együtt éri el. Csak egy déli szomszédunk haladja meg a lélekzámunkat, a román. De ketönk között államfenntartó erő, történelmi barcaink, a fajta szölvössége és anyni téren behízonyosodott kiválóság, hazám fektése is, kétségteleül itten vesztésre. Míg a magunk életét élük, a Havaestől és Moldva, maga is mindig velünk kereste a közösséget.

Magyar a hitem. Bátor és erős. Vallom, hogy a régi magyar életben méltó magyar jóvendő munkálására ma is elgeen vagyunk. De a magyar hitben egyet kell értenünk!

Sorozatost történelmi képeket öhajtok adni ennek a lapnak habáján. Olyanokat és úgy, hogy azokból a nagy magyar jóvendő minden hitvé ma kis magyarrá magyar lelki táplálékot kapjon. A nagy magyarjának szemével szeretném látni a multat. S a nagy hit, „átértékelésével” azt kiemelni belöle, amire most az ismét felemelkedésre rendelt magyar nemzetnek legjobban szövkése van.

Kovács István.

más előnyel vannak, de nem most, mert most úgyis csak a szövkéses mennyiség marad a gazdánál. Így áll elő az a furcsa helyzet, hogy Nándson most azon gondolkodik a szövkészet vesztése, hogy termelési szerződéseket köti a gazdákkal — rozsrá — mert kell a szalma.

Igy aztán ma dicsőség és köreket a szalma a hajdúnánásiaknak.

nak. Az asszonyok, akár rászörlöknek, akár nem, szalmát fonnak esztéként a kapuk előtt, amikor öszmelenek tanyáznai. Nem lehet megzöngösteni senkit sem a szalmahíd régi történetével. Az öreg gazdák fejszövalva bólogatnak:

— Bolond világ ez... Még a szalma is kivirágzik.

Gulyás Gábor.

Lesz-e elég kenyér?

A háború negyedik esztendejének közzelátása néhány döntö adat és öszvehasonlítás tükrében

A mezőgazdasági termelés eredményének fokozását szölgálja aztán az Intenzív termelési módszerek mind szélesebbkörű bevezetése. E tekintetben Belgium, Hollandia, Németország, Svájc és Franciaország fejlett földművelése és kulturált mezőgazdasági felszerelése, valamint a Duna-medencei, továbbá a most meghódított dél-orosz államok termékeny talaja hozhat jelentős eredményeket.

Ha mindezek után nézzük a legfontosabb élelmicikkek, a búzának az európai termelésével kapcsolatos számszerű adatait, akkor a fentebb feltevések alapján megállapíthatjuk, hogy: bár a háborús élelmiszerek komoly feladata, de a problémák nem tekinthetők katasztrófálisan súlyosnak. Európának Szovjet nélkül kb. 350 millió lakosa van, az európai búzatermelés átlag 460 millió mázsára tehető, viszont a fogyasztás az 1935-ös év adatai szerint 520 millió mázsa körül jár. Ha figyelembe vesszük a még 1938-ban is folyó tartalékolási felvásárlásokat, az azóta bevezetett adagolást, a termő területek esztésítését, a gabonatakarmanyzás önkéntesítését, akkor valóban nem látszik lehetetlennek a háborús kenyérkérdés megoldása. Bár 1940-ben az európai búzatermes válságosan kevés: 390 millió mázsa volt, de már az 1941. évi termést a római mezőgazdasági intézet 50—60 millió métermázsa-val többre teszi az 1940. évinél. Ha elfogadjuk azt a esztést, mely szerint az emberi táplálékot szölgáló s adagolással korlátozott európai búzafogyasztást 300—400 millió mázsából kizöhlözhetjük, egy még a takarmányszólvás figyelembevételével is megoldhatóan látszik a kenyérrelátás kérdése.

Mint ahogy fentebb is említettük, az élelmiszeli önellátás terén az európai országok között talán mi vagyunk a legkedvezőbb helyzetben. Magyarország búzatermelése viszonylag mindig olyan felsőbb volt, hogy a termés tekintélyes hányadát, mint feltehető csak külföldi piacokon, lehet kivitel formájában lehetni értékesíteni. A felesleg megállapítása pedig úgy egyeztet a termelés mennyiségét és a lakosság létszámától, másrészt pedig a hányafjad megvásárlást, vagyis azt a körülménytől, hogy a búza, rozsa és burgonyafogyasztás között milyen a megosztási arány. Magyarország kimondottan búzafogyasztó ország, a román és burgonyafogyasztó a búza fogyasztásának hányadát a búzafogyasztás nem esztótvé, így tehát a búzafogyasztás je-

lentös. A trianoni Magyarország átlagos évi búzatermése 22—24 millió mázsa volt 9 milliónyi lakosra. Az 1939. évi termés (Kárpátalja nélküli, de a Felvidék hozzáadásával) már 31 millió mázsa körül volt, viszont az áríz s vízvízárók az 1940. évi termést 21 millió mázsára (Erdély nélküli) szörlötték le. Az 1941. év sem volt jó esztendő.

De a búza gondot okoz nemcsak Európában, hanem a tengerentúli, a másik félgömbön is. Ott azonban persze az érenek a másik oldala jelentkezik. Nálunk (Magyarországon) az agrár-ölkö, melyet az 1929. évi 100-as indexszámmal egyenlő szintönalunk veti Ipari és mezőgazdasági értékesítés között az 1933. év nyitott legesztésebbre, az Ipar 80- és a mezőgazdaság majdnem 40-re állított indexszámmal, — az 1940-és év véteré már nem-hogy öszveszködött, de a mezőgazdaság kb. 108 indexszámmal túlhaladta az Ipar kb. 105-ös indexszámát. Ezzel szemben a tengerentúli országokban az agrár-ölk a piacok elövsztése és az értékesítés teljes ödulgasza miatt soha nem látott mértékben nyitott ki.

A Magyar Gazdaságkutató Intézet 1941. évi helyzetjelentése szerint a négy fő tengerentúli búzaexportország (Egyesült Államok, Kanada, Argentína és Ausztália) esztelate az 1940—41. búzatermés végén az Ipar kb. 105-ös esztelatek ki. Ebből az Egyesült Államokra 105, Kanadára 130, Argentínára 47 és Ausztáliára 15 millió mázsa jutott. A legújabb tengerentúli adatok szerint ezekben az országokban az 1941—42. búzatermés kb. 434 millió métermázsaóra emeltele a esztelatek.

A világ egy évi átlagos búzatermése 12—14 milliárd métermázsa tehető és most ennek a mennyiségnek kb. egyharmada esztelatek elhadhatatlannal hever a fenti négy országban a magtárakban, mert saját fogyasztásuk ezen mennyiségnek csöpneg egyötödét képes felvenni. Ez a hatalmas esztelatemennyiség eddig példátlanul áll a történelemben, mert hiszen a háború kitörése előtti utolsó esztendőben sem volt több az átlagos esztelatek 200 millió métermázsaánál. A tengerentúli búzatermelés számára a föntözött Európa hatalmas feltevő piacot jelent esztelatek. De emellett a keleti piacok kikapaszkodása s a hajóter állandó pusztulása is a problémát mind súlyosabbá teszi.

A tejtől sem mindig fenétki jóval, amint tapasztalhatjuk a 30-as évek első felében, mikora sajátjainkban való túladás bennünket is fenyegetett.

F. M. S.

Regösök Ceľadömölkön

„Nyelvében él a nemzet!” Ezt a jelzést — amelyet annyiszor hallottunk már — kibövíthetjük olyan értelemben, hogy verbéren, szokásaitban, zenéjében, táncában és dalában is él a nemzet. Hogy ez mennyire megállja a helyét, tekintünk csak vissza az ökorba, a görögök történetébe. A görög nép nagyon esztelatekban élt az Égei-tenger szölgéiben, Klezszia partvidékén. Mégis mennyire egyesek voltak, mennyire megörizték idegen hatás alatt is nemzet öntudatukat! Mik voltak azok az intézmények, amelyek ennyire öszszetartották a görögöket?

A vallás, a nyelv, a jóshégek mellett egy szokás: az olympiai játékok és nem utolsá sorban két népi eposz, az Ilyas és Odysseia, amely minden görög családban megvolt.

Mert lehet erős az a nemzet, amely zenéjét, táncát, szokásait — mely az öböl igaz lelkeből lakadt — görögje és helyette rugdogni esztelatek?

Pedig ez így volt a magyarországi. Elhagyta Irgazi magyar zenéjét, dalait, elhagyta szokásait és helyette idegen szellemű, zöld ölgereket énekel, roptja a táncot, a jazz idegen muziká-

járja. De — hállo a Mindenhatónak — adott meg idejében Kodály Zoltánokat, Bartók Bélaikat és sok-sok lelkes magyar, akik ezt megértették és az öel értékeiket felkutatták és kutatják ma is. Adott lelkes magyar ifjúságok, akik ezeket a felkutató értékeket terjesztelik, népszerűsítetik akarják — a magyar népi zenét, táncot és népdalt — a magyarországi között; akik meg akarják szerzetelni mindazt ami magyar és feynytini a szempillákat arra, ami nem magyar, ami idegen, ami nagyon-nagyon messze áll a magyar embertől.

A népdal meghatározására a középiskolában a követezőket tanultunk: A népdal a magyar ember esztelatekát, gondolat- és érzelvilágát a leghívebben fejezi ki. Valóban így van. Szölvés Usziaságban jelenik meg a népdal esztendő szavain keresztül a esztelatek, a hazaszeretet, a vallásosság, a bát, a bánat, öröm és pajkoság. Nem esztelatek, nem fertözés meg esztelatek.

„Az öcsényi templom piros bádógos, Az én kedves kisangyalom, de magam. Ha magam is, nem kell arra gondolni, Majd lehajol, na meg akar öcsölni!”

vagy:

Domboldalon lakok én, rózsafát ül-
felek.
Még ma éjjel rózsámmal beszéltek,
Még ma éjjel rózsámmal beszéltek
Holnap délután a csatába megyek."

A magyar népszokások hogy
eltűntek! A magyar faluból ki-
haltak az ősi szokások. Megfer-
tőzték a falut is, Ezért halkul el
a magyar falu, ezért szegedik be
Baranyában a házakat, azért ke-
vés a gyermekesek. Kemence-
alján is, mert az idegen szellem
megfertőzte a falut; a falu is el-
hagyta saját dalait, zenéit, szo-
kásait és táncát. Megtanulta a
„Fekete vasárnapok” émelegős,
ritmusos sorait és a kényelgős
slágerek egész zömét. Ami a lel-
kéből buzogott előbb, azt elhagy-
ta, elvette magától, a sárba ta-
pasta.

A mai magyar ifjúságnak nyil-
ladozik a szeme. Kezdi felismer-
ni a felkutatott népi értékek fon-
toságát és szépségét. Ezért el-
hátározta, hogy ezeket visszavi-
szí a faluba, hogy a fonékok is-
mét a népdal-csendüljön fel.

Ezt a célt szolgálják regőse-
ink is, akik időt, fáradságot nem
tanakva, áldozatot nem kímélve
vizik, terjesztik a magyar nép
dalát a magyar népzénet, a ma-
gyar táncot, a népszokásokat.

A regős szó nem újkeletű. A
regős szó eredete az Árpádok
idejébe nyúlik vissza. A kobos,
lantos, ígrie, regős, mind egy fo-
galmat jelöl. A kőkorszakot a
janták, lantjukok a magyar nép-
mondák, hőstettek szövegeiben
ők voltak, akik a magyar hő-
störténetet fenntartották énekek-
kel. Monyi csodálatos érték ve-
szett volna el, ha ők nincsenek!
Ki ne hallott volna „ma Tinódi
Lantos Sebestyénről, aki ezek
közül az egyik, a legbiresebb volt.
Az ő nyomdokalkon haladva
vizik a mi regősaink a népdalt,
a népzénet, a népszokásokat a
magyar faluba, a magyar városba.

Regősaink közül áldásos munkát
folytat a soproni evangélikus
teológusok regősosportja. Falu-
ról-falura járva viszi azt, ami
igazi magyar érték. Nem sajnál-
ják idejüket, munkájukat, fáradsá-
gukat, áldozatot, mert magya-
rok, akik fajtájukért áldozatot
tudnak hozni, hogy megmentsék
azt, ami magyar népértük.

Az elmúlt évben — ellundulá-
sukkor megáldogatták már Ke-
menesallja egy-két helyét. No-
vember 7-én, szombaton Cseledd-
mölkre látogatnak el, hogy lit is
felhangozzák ajkukon a magyar
népdal, hogy litük mi is megta-
nuljuk és velük együtt énekel-
jék azt, ami a miénk, ami litünk
születet — a népdalt. H. J.

NEMZETI MOZGÓ

REGI KERINGŐ. November
7-én, szombaton este 1/8 ó és 1/8
órák, vasárnap délután 3, 5 és
este 7 órák kerül bemutatásra.
Zenés magyar vígjáték. Rendes
helyekkel.

OROSZLANKÖLYÖK. Novem-
ber 11-én, szerdán este 1/8 ó és
1/8 órák kerül lejátszásra, csak
1 napig! Történelmi kórkép a 7
éves háború idejéből. Mérsékelt
helyekkel.

FŐ A BOLDGOSÁG. Novem-
ber 12-én, csütörtökön este 1/8 ó
és 1/8 órák kerül vizsra, csak
1 napig. Heinz Rühmann
újabb vígjátéka. Mérsékelt árak.

Mindentéle könyv, újan és kifogástalan antiquár példányban kapható:

YÖTT KÁROLY KÖNYVSZOLGÁJTÁRJA SÁVVAROTT.

Az újonnan megjelent könyvek
vételekényszer nélkül megtekinthe-
tők, minden hazai és külföldi könyv
megrendelhető, ha nincs raktáron.

T20 P-ért beiratkozhatik a kölcsön-
nyvtárba, ahol kitűnő hazai és
külföldi könyvekkel annyit olvashat
minden tag, amennyit csak tud.

Ugyanitt jó áron eladhatja azon könyv- veit, amelyekre már nincs szűkege.

Papír, írószer, irodacikkek és közigazgatási
nyomtatványok itt szintén beszerezhetőek.

Nyisson folyószámlát!

Finnek és magyarok

Türöczy Zoltán tiszakerületi
evangélikus püspök, aki tökéle-
ten beszéli a finn nyelvet, hi-
valatos küldetésében északi roko-
nainkhoz utazott, az első finn
bibliafordítás háromszázéves ju-
bileumára. Most visszazérkezett
újjáról és székelyben, Nyregy-
házán nyilatkozott újáról a Ma-
gyar Értésítőnek.

Elmondotta, hogy résztvett a
finn biblia Turku városában le-
folyó centenáriumban. Még a te-
lőtől talpig háborúban álló finn
nemzetet is hatalmasan meg-
mozgatta ez az egyházi ünne-
p, hiszen az első finn Szentírás egy-
ütt a nemzeti nyelvnek s a val-
lássalaggal annyira áttűtött finn
léleknek is diadalát jelképezi. El-
mondotta, hogy a turkui ünne-
pökeken a német és a svéd evan-
gélizmus képviselői is megie-

lenteek, ott volt Rytli államelnök
és az egész finn kormány, vala-
mennyi finn püspök. A központi
istenszünetlen a magyarság régi,
kitűnő barátja, Mannermaa püs-
pök példákát.

Türöczy püspök felszólalása-
ban a magyarországi evangélikus
közgyűlés és a magyar kormány
üdvözlését és jókívánságait jelez-
te ki, a „vér szaváról”-ról beszél-
te. Nagy szívesleg fogadták
a Finnek újjának minden ál-
lomában. Az ünnepeken a mag-
nyit és az első köszöntések után
rögtön őt, a magyar kiküldöttet
hívták fel szólásra és nagy örö-
mmel hallgatták végig. 2400 finn
nyelvű Üljestamentomott is vitt ki,
a finn katonáknak. Mindegyikbe
magyar nemzetiszín szegélyű be-
tétlap került a magyar címerrel
és azaz a felirással, hogy a ma-

gyarok hűldik, a velünk közös
harcban álló testvéreknek.

— Kitüntető szívecyességgel
fogadtó Risto Rytli államelnök —
mondotta a püspök. — Amint a
kiballagáson leten volt egyik
finn állami méltóság kijelentése:
a rendkívül komoly és egyb-
ként hallgatag finn államr-
tőgen lelkesedett fel úgy, mint
amint volt a magyar püspök.

Hoesszian érdeklődött a ma-
gyar viszonyokról, benépesítés ge-
deklódással kizárkázott kor-
mányokról, kiemelte, mennyire
örül, hogy a lapokozás mellett az
egyházi kapcsolatok is mind
szorosabbra fűződnék a magya-
rsággal. Különös fontosságot tu-
lajdonal annak, hogy mint ma-
gát kifejezte: „A nagy és erős
magyar nép egyre fokozódó érde-
kezést tart fenn mesze északi
testvérvél”. Megelőzdeással szílt
a magyar levették finnországi
látogatásáról is.

A finn fővárosban résztvett az
impozáns frontban gyűlésen
és a finn bősök tanácsjében be-
talmas tömeg jelenlétében me-
gokozozta a finn katonák en-
lekkévet. Több más szolgálatot
is vállalt. Helmsinkben az egyhá-
zi sajtó vezetői ebédet adtak tes-
teleter és általában mindenütt
olyan zajos ünnepelel fogadták,
hogy szinte rá sem lehetett
ismerni a csendes ünnekre.

A háborús Finnországról azt
benyomást szerette a püspök,
hogy ez a remek nép teljesben
felismerte, mennyire életbeli
kérdés ez a háború. Azaz a ta-
pasztalattal tért haza, hogy egyes
nyugoskötőknek jó volna kimenni
Finnországra, hogy lássák, az
igazi hit és lejjazeret milyen ün-
metagadással tud úrrá lenni min-
den akadályon.

Magyar Értésítő.

Felhívás!

A Bajtársi Szolgálat vezetősége ezúton is felhívja a
jósztví adakozókat, hogy mindazok, akik havi támoga-
tást ajánlótak fel a gyűjtőveken, a fronton harcoló ka-
tonák hátrahagyott családjaiknak támogatására, ezeket a
segélyösszegeket pontosan és zugaló-
dás nélkül fizessék be minden hónapban a
összegyűjtést végző levették kezelhez.

A befizetést mindenki saját aláírásával igazolja. Az ösz-
szegyűjtött pénz utolsó fillérig élelmiszer alakjában a
reászorultak kezéhez jut.

Minden fillére szükség van, mert a tél közeledtével
és beálltával a segélyre szorulóik száma szaporodik. Most
nem az adományok csökkentésének ideje van, hanem
ellenkezőleg, fokozott áldozatkészségre van szükség.

Gondolj magyar testvérem arra, hogy éret-
ten is szenved, küzd, harcol, vérzik, sőt éle-
tét áldozza a magyar katonára!

Ezért a legkevesebb, amit Tőled joggal elvárhat,
hogy itthonmaradt támasznélküli családját minden erőből
felkarolod és késsz örömmel hozzád meg hónapról-
hónapra azt a csekély áldozatot, amit jó szíved sugal-
latára önként magadra vállaltál.

A Bajtársi Szolgálat vezetője:

Kirchner Elek

IRODALOM

Megjelent az *Irotli Kö* novemberi
száma, mely arról közöl meg, hogy
a vidéki és a fővárosi folyókra-
kötő szívnemalkötéség meg-
szűnt, sőt a vidékiek nyomának
előterbe. A Pécsétt megjel-
Sorsunk ma egyike a legma-
sabb szépirodalmi és tudomány-
szemleiben. Az *Irotli Kö* is a leg-
jobb úton jelent a legmagasabb
igényvel rendelkezik. *Várkonyi*
Nándor kiváló irodalomtörténész
és polihistor, kinek nemrég je-
lent meg *Szirtis* öszipoli címen
egy nagy feltűnést kelő könyve.
Kodolányi János író újáról írt
tanulmányt a novemberi szá-
ban. *Dr. János József* az öle-
ter gazdasági rendjét fejtegette,
a világhírű szlovén írónek *Čukar-*
nak egy elbeszélést közli, gy-
szintén *Bakó József* is a silvén-
szemle szerepel. *Semelkay József*,
Bercselli A. Károly, kit érde-
snek a magyar Sárvarhos is, egyik
Hargenyéről szóló versét a ki-
szelvényben közölni fogjuk. *Dr.*
Endre, Csorba Győző, a *Déri-*
dákrol származó *Dudás Kálmán*,
Mátyas Ferenc, *Szentkirályi*
János, *Óz Iván*, *Webres Sándor*
verseseké képviselik az értékes
írókat. *Komáromi János*, *Dékány*
István, *Birczi Ferenc*, *Szabó Pál*,
Kosztolányi Dező könyveket is-
merteti és bírálja. *Nagy Miklós*,
Palkó István *Dr. Kászonyi László*,
Szj Rezső, *Bárdosi Németh János*,
Orhely rovaia élénkítik ezaszámot.

